Ner 3.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 7 Stycznia v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 28 grudnia.

NOWINY DWORU.

Na pierwszy dzień Bożego Narodzenia, o godzinie 10 zrana, zebrali się w Zimowym JEGO CESARSKIEY MOŚCI pałacu, na kościelną paradę, Pułków Gwardyi znayduiące się w stolicy różnych rang osoby woyskowe, maiące medale za kampanią 1812, i za wzięcie Paryża w 1814 roku. Woyska te, według rozporządzenia JEGO CESARZEWICZOWSKIEY WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA, umieszczone były w salach Zimowego pałacu. Dowodził piechotą Jenerał-Adjutant *Uszakow*, a jazdą, Jenerał jazdy, Jenerał-Adjutant, *Depreradowicz*. W Galeryi portretowey, w którey po obu stronach stała w szeregu uszykowana rota Pałacowych Grenadyerów, postawiony był naprzeciw portretu błogosławioney pamięci CESARZA ALEXANDRA PAWŁOWICZA pulpit z obrazem Zbawiciela. O godzinie 11 zebrali się do ołtarza Nadworney Cerkwi Członkowie Nayświętszego Synodu; do pokoiu gościnnego, Rządczyni Mingrelska, Damy Stanu, Kamer-Freyliny i Freyliny; w stołowym pokoiu: Kawalerowie Dworu, Członkowie Rady Państwa, PP. Senatorowie, Jenerał i Fligel-Adjutanci, Jenerałowie, Sztabs i Ober-Oficerowie, maiący wyżey pomienione medale, znaydowali się z woyskiem w salach. O godzinie 11, CESARZ JEGOMOŚĆ z CESARZOWĄ JEYMOŚCIĄ, z NASTĘPCĄ TRONU i z WIELKIM XIĘCIEM MICHAŁEM PAWŁOWICZEM, Jaśnie Oświeconym Xięciem *Piotrem* Oldenburskim i Ich Królewskiemi Wysokościami Xiążętami *Alexandrem* i *Ernestem* Wirtemberskiemi, raczyli wyyść ze swoich appartamentów, do gościnnego pokoiu, a stamtąd w towarzystwie Dam Stanu, Freylin i Ministra CESARSKIEGO DWORU, przechodzić przez pokoie, gdzie stały woyska, które oddawały woyskową cześć z muzyką. Ztąd CESARSTWO ICHMOŚĆ, z całym, nader licznym orszakiem, raczyli udać się do cerkwi dla słuchania nabożeństwa, po ukończeniu którego, Nayprzewielebnieyszy *Serafim* z Członkami Nayświętszego Synodu i Nadwornym Duchowieństwem odprawiał dziękczynne modły z przyklęknieniem, za wybawienie Rossyi od nayścia nieprzyiacielskiego w 1812 roku. W czasie śpiewania, *Ciebie Boże chwalemy*: rozlegał się huk 101 armatnego wystrzału z Petro-Pawłowskiey twierdzy. Potém NAYWYŻSZA Familia, poprzedzana od Kamer-Furyera, Spiewaków, Nayprzewielebnieyszego Metropolity z Członkami Nayświętszego Synodu i Nadwornego Duchowieństwa, maiąc za sobą Damy stanu, Freyliny i Kawalerów Dworu, raczyła udać się do galeryi portretowey, do którey też weszły wtenczas wszystkie Osoby, ozdobione medalami za kampanią 1812 roku i za wzięcie Paryża. Tam zaśpiewano długie lata CESARZOWI JEGOMOŚCI, CESARZOWEY JEYMOŚCI i całey NAYJAŚNIEYSZEY Familii; wieczna pamięć w Bogu spoczywaiącemu CESARZOWI ALEXANDROWI PAWŁOWICZOWI; i długie lata całemu Rossyyskiemu Woysku; potém CESARSTWO ICHMOŚĆ, pocałowawszy Krzyż święty, i przyiąwszy od Członków Synodu powinszowania, udali się do woysk, które, iako też chorągwie, były przez Nayprzewielebnieyszego Metropolitę pokropione święconą wodą. ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELKIE XIĘŻNICZKI, w małey cerkwi słuchały nabożeństwa, odprawianego przez Protoiereia G. P. *Pawskiego*.

Do stołu o godzinie w pół do czwartey w żółtym pokoiu, zaproszeni byli J. O. Xiąże *Piotr* Oldenburski, P. Minister CESARSKIEGO Dworu Xiąże P. M. *Wołkoński*, i Xiąże A. N. *Golicyn*.

Wieczorem u CESARSTWA ICHMOŚĆ znaydowali się: Dama Stanu Hrabini M. W. *Koczubejowa*, Freyliny Xiężniczki: A. P. *Wołkońska*, L. A. *Chiłkówna*, i S. A. *Urusowna*, A. O. *Rossetti*, L. T. *Baranowa* i W. I. *Dubieńska*; Minister CESARSKIEGO Dworu; Hrabia *Lanżeron* z żoną; Hrabia *Moden* z córką Hrabianką Zofią; Wielki-Marszałek Dworu A. K. *Naryszkin*; Mistrz Dworu Hrabia I. A. *Puszkin* z żoną; Wielki Mistrz Obrzędow Hrabia *Potocki*, Jenerał-Adjutanci: P. W. *Kutuzow* z żoną i córkami; Hrabia *Strogonow*; W. A. *Perowski*, i Hrabia S. F. *Apraksin*; Koniuszy Baron *Fridrichs* z żoną; Hrabini *Potocka*, z domu Xiężniczka Sołtykówna; i Adjutanci skrzydłowi: Xiąże *Suworow* z żoną, Xiąże *Urusow*, P. N. *Apraksin* i A. P. *Łazarew*.

Na drugi dzień świąt Bożego Narodzenia, CESARZOWA JEYMOŚĆ z ICH CESARSKIEMI WYSOKOŚCIAMI WIELKIEMI XIĄŻĘTAMI: NASTĘPCĄ TRONU i KONSTANTYM NIKOŁAJEWICZEM, oraz z WIELKIEMI XIĘŻNICZKAMI MARYĄ, OLGĄ i ALEXANDRĄ NIKOŁAJEWNAMI słuchali nabożeństwa w małey nadworney Cerkwi. CESARZ JEGOMOŚĆ po godzinie iedenastey raczył wyiechać do rogatki narwskiey, dla przeprowadzenia Łeyb-Gwardyi półku Finlandzkiego, który w tym dniu w pochod wyszedł.

— Wieczorem, w wigilią Bożego-Narodzenia, CESARZOWA JEYMOŚC, w okrągłey sali, leżącey przed stołową, raczyła przygotować dla ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI WIELKICH XIĄŻĄT: NASTĘPCY TRONU, KONSTANTEGO NIKOŁAJEWICZA i WIELKICH XIĘŻNICZEK MARYI, OLGI i ALEXANDRY NIKOŁAJEWNY dziecinną ucztę, składaiącą się z ozdobionych konfiturami, pozłacanemi iabłkami i orzechami gałązek, na siedmiu stołach, na których rozstawione były dziecinne zabawki, porcelanowe, szklanne i inne rzeczy, na podarunek przeznaczone; o godzinie 7mey zebrały się do żółtego pokoiu osoby, które otrzymały zaszczyt być zaproszonemi przez CESARZOWĄ JEYMOŚĆ: Jaśnie Oświecony Xiąże *Piotr* Oldenburski, Damy stanu Xiężna *Wołkońska* i *Adlerberg*, Freyliny: Xiężniczki A. P. *Wołkońska*, *Urusowna*, *Chiłkowna*, A. O. *Rossetti*, L. T. *Baranowna* i W. J. *Dubieńska*, żona Koniuszego Barona *Frydrychsa*, Guwernantka J. T. *Baranowa*, żona Kamer-Junkra *Paszkowa*, Minister CESARSKIEGO Dworu Xiąże P. M. *Wołkoński*, Xiąże A. N. *Golicyn*, Jenerał Piechoty Hr. P. P. *Tołstoy*, Wielki-Łowczy Hrabia *Moden* z żoną i dwiema córkami, Jenerał-Maior K. K. *Merder* z żoną, Rzeczywiści Radzcy Stanu *Szambo* i *Żukowski*, Pułkownik T. A. *Ihnatiew*, i Nauczyciele ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI, Sztabs-Kapitan *Jurjewicz* i P. *Żyl*. (*G. S. P.*)

Tyflis dnia 14 listopada.

Trzydzieści lat, iak nastał początek panowania Rossyi za *Kaukazem*; ale z przyczyny koleynego pomnażania się nabytków w tych stronach i z innych okoliczności, nad któremi się tu zastanawiać nie iest rzeczą przyzwoitą, ani publiczności, ani Rządowi, dotąd ieszcze nic nie ma pewnego o tey krainie. Ostatnie zwycięztwa, zabezpieczywszy władzę Rossyi nad całą obszernością tey rozległey krainy, podały zręczność Główney Zwierzchności zrobić iego prawdziwe fi-

nansowe opisanie. Uskutecznienie tego przedsięwzięcia włożone było na teraźnieyszego Gruzyyskiego Cywilnego Gubernatora, Piotra Demjanowicza *Zawileyskiego*, przy naznaczeniu iego, w 1829 roku, Zwierzchnikiem tuteyszey skarbowey expedycyi, i w tym celu wyznaczeni zostali osobni urzędnicy. Pan Gubernator, widząc możność uskutecznienia tego przedsięwzięcia z korzyścią, tak dla Rządu, iako i dla nauk, we względzie których kraina zakaukazka obszerne odkrywa dla badacza pole, polecił wysłanym przez siebie do Zakaukazkich prowincyy urzędnikom, uczynić razem z finansowemi i statystyczne opisanie. Dla rychleyszego wypełnienia tak korzystnego przedsięwzięcia, P. *Zawileyski* starał się wybrać urzędników, którzy, tak ze sposobu edukacyi, byliby w stanie zapatrywać się na przedmioty pod względem korzystnym dla Rządu i przemysłu, oraz pod tym względem, pod iakim świat uczony pogląda na Zakaukazką krainę, na to, zupełnie nowe pole badań? Główna mieyscowa Zwierzchność, gotowa zawsze wspierać wszystkie pożyteczne zamiary, udzieliła mu chętnie wszystkich, iakie uczynić mogła pomocy, dla osiągnienia zamierzonego przezeń celu.

W miesiącu sierpniu 1828 roku, urzędnicy, naznaczeni do takowego opisania, rozpoczęli swoie podróże. Nie zważaiąc na wszystkie przeszkody, które napotykali w czasie zwiedzania ludów dzikich, żyiących łupieztwem; nie zważaiąc na zabiiaiący klimat, na przykrości dróg i na zaraźliwe choroby, grassuiące w niektórych prowincyach zakaukazkich, niezmordowani ci badacze dotąd potrafili zwiedzić: *Imerecyą*, *Osetyą*, *Góralów*, mieszkaiących na Woienno-Gruzyyskiey drodze, *Borczalińską*, *Kazachską*, i *Szamszadylską* dystancye, *Elizawetopolski* i *Telawski* okręgi, *Ormiański* obwód; prowincye: *Szyrwańską*, *Szekińską* i *Karabachską*, oraz część południowego *Dagestanu*. Powodowani miłością ku temu wszystkiemu, co iest pożytecznem, poświęcali oni wszystko, byleby tylko zebrać, nayrzetelnieysze szczegółowe wiadomości o tych mieyscach, które opisywali. Niektórzy z liczby tych miłośników nauk zupełnie nadwątlili swe zdrowie, i pomimowolnie przymuszeni byli wyrzec się podróży. Jeden z nich stał się ofiarą cholery, grassuiącey w teraźnieyszym roku.

Po ukończeniu zwiedzenia całey Zakaukazkiey krainy, będzie wydane na świat zupełne statystyczne iey opisanie. Nie podobna nie życzyć, aby ten proiekt przyszedł do skutku. (*P.P.*)

Anglia.

Londyn dnia 21 grudnia.

Papiery publiczne. Konsolidy 81⅞; Rossyyskie 86½; kolumbiyskie 17¾; portugalskie 39; mexykańskie 36; hiszpańskie 15¾.

Parlament.

Na posiedzeniu izby parów dnia 14, lord *King*, złożył petycyą od *Southamptonu*, przeciwko dziesięcinom kościelnym, i z tey okoliczności oświadczył się, że iest przeciwnikiem tey instytucyi. Arcybiskup *Kanterburyyski* i biskup Londyński podjęli się obrony ich przeciwko szanownemu lordowi, nie pochwalaiąc nadużyć, iakie mogły się do nich zaprowadzić i odrzucaiąc potrzebę nieiakich odmian, których czas mógłby wymagać. Na posiedzeniu dnia 16, lord *King* złożył wiele petycyy przeciwko unii z Irlandyą. Poprawy, uczynione przez gminy w bilu, tyczącym się regencyi, zostały przyięte. Na posiedzeniu dnia 17, lord *King* złożył petycye, względem reformy parlamentu, ale cofnął ie na uczynioną uwagę hrabiego *Greya*, w przedmiocie nieuszanowania dla rządu, z iakiem one były ułożone.

— Izba Niższa, na posiedzeniu swém dnia 14, przyięła większością 167 głosów wniosek P. *Littleton*, aby robotnicy otrzymywali swoią zapłatę w gotowym groszu, nie zaś w towarach. Na posiedzeniu dnia 15, z przyczyny nowego biskupa *Exeterskiego* doktora *Philpotts* który posiadał wiele prebend, lord *Althorp* żywo i stanowczo oświadczył się przeciwko nadużyciom, które zostały wprowadzone do kościoła; wyrzekł, iż rząd tego nadal cierpieć iuż nie będzie. Na posiedzeniu, dnia 16, nowy członek parlamentu P. *Hoy*, wywarł swóy gniew przeciwko P. *Hume*, którego nazwał *Głównym mistrzem próśb własnego utworu*; spodziewam się, przydał, iż ieżeli P. *Hume*, podobny do Don Kiszota, wystąpi znowu na pole, dla wspomagania iakichkolwiek zażaleń, weźmie nakoniec olbrzyma na młyn wietrzny i zostanie potłuczony; wtenczas będę miał ukontentowanie powiedzieć mu nagrobek: *procumbit humi bos* (upadł wół). P. *Hume* podziękował za ten komplement, z którego się wielce z całą izbą naśmiał. Bil P. *Littleton*, tyczący się zapłaty robotników gotowemi pieniędzmi, został poraz pierwszy odczytany.

— Rozruchy w *Manszester* trwały przez cały przeszły tydzień, a ostatnie wiadomości z dnia 18 zgoła nie są zaspakajającemi. Kupa ludzi od 17 do 20,000 przebiegała ulice, poprzedzana od muzyki i chorągwi z rozmaitemi napisami. Woyska stoiące na załodze w *Manchester* nie są dostatecznemi dla wstrzymania wichrzycieli, i posiłki tam przysłane zostały z *Bolton*. Pożary ciągle też trwaią.

— Ministrowie zmnieyszyli o 10,000 f. szterl. pensyą lorda-porucznika Irlandyi, która wynosiła do 30,000 f. szterl.

— Sir *R. Spencer*, dowódzca okrętu królewskiego, *Madagaskar*, brat lorda *Althorp* umarł w *Alexandryi*; oczekiwano go w *Londynie* i miano mu powierzyć inspekcyą artyleryi.

— Wielki sędzia przysięgły, londyński, kazał aresztować xięgarza *Ryszarda Carlile*, obwinionego o puszczenie w obieg dzieł i pisemek, zachęcaiących poddanych królewskich do buntu; dzieła te podbudzaią także do niszczenia machin.

— Ma nastąpić śledztwo względem wyboru *Hunta*; co będzie mu przeszkodą iebie niższego około czterech tygodni do ukazania się w izbey. (*J. d. S. P.*)

Francya.

Paryż d. 19 grudnia.

Monitor zawiera długi artykuł o proiekcie ufortyfikowania miast *Lyonu* i *Paryża*. Donosi, iż w Lyonie znaczna liczba obywateli ofiarowała dobrowolnie zupełne rozrządzenie swoich własności, które zostaną objęte w robotach obrony. Miasto Paryż nie będzie otoczone bastyonami, lecz tylko okopami, w celu zabezpieczenia od napadu, lub uderzenia.

— Oddział woyska, z 15,000 złożony, ma być utworzony w *Grasse*, dla pilnowania granicy kraiu sardyńskiego; składać się będzie w części z półkow powracaiących z *Algeru*.

— Dawnieyszy pierwszy minister hiszpański, P. *Pizarro*, komandor wielu orderow, który wypędzony iest od lat siedmiu ze swego kraiu, przybył do *Bordeaux*. P. *Pizarro* udaie się do Hiszpanii, korzystaiąc z zupełney amnestyi, która iemu i wielu innym iego rodakom została udzieloną. Powiadaią, że Jenerał *Morillo* iest w teyże liczbie.

— Korweta *Astrolabe* przybyła dnia 8 grudnia do *Tulonu*, płynąc z Algieru, który opuściła dnia 2. Konsul Króla sardyńskiego przeprawił się na tey korwecie z całym swoim domem. Bey *Titteri* przybył do Algieru dnia 1 z orszakiem, złożonym ze 30 osób. Jenerał *Clausel* przybył wkrótce potém. Główno dowodzący chciał z razu wygnać z kraiu niebezpiecznego naczelnika; lecz postanowił czekać w tym względzie rozkazow z Paryża. Inny bey został mianowany. W *Mediah* zostawiono załogę i jenerał *Clausel* do nowey gotuie się wyprawy; sądzą, że zostanie wymierzoną na *Konstantynę*.

— Czytamy w *Kuryerze Niższego Renu*, iż odbył się obrząd pogrzebowy na cześć *Benjamina Constant*, w audytoryum *Temple Neuf*, w tey samey sali, gdzie trzy razy był ogłoszony deputowanym.

— W ostatnich dniach, pisze *Kuryer północny*, uwięziona została w *Saint-Vaast-lez-Bavay*, imieniem *Serafina*, podeyrzana, że była sprawczyną pożaru, który zdarzył się w tey gminie dnia 9 tego miesiąca, i któregoby nayokropnieysze były skutki, gdyby z rychłą pomocą nie pośpieszyli mieszkańcy *Bavay*. Ta nieszczęśliwa została zaprowadzoną do więzienia tego małego miasteczka.

Lista Cywilna.

Oto iest proiekt do prawa, względem listy cywilney, przedstawiony izbie deputowanych przez prezydenta rady ministrów.

Art. 1. Król będzie używał dóbr, stanowiących uposażenie Korony, i pobierać będzie dochod roczny, który zostanie ustanowiony na czas trwania iego panowania, stosownie do art. 9 karty konstytucyyney.

Uposażenie Korony. Uposażenie korony składa się z dóbr ruchomych i nieruchomych. Dobra nieruchome obeymuią *Louvre*, *Tuilleries*, iako też ich posiadłości, zamki, domy, budowle, rękodzielnie, grunta, łąki, folwarki, gaie i lasy, stanowiące szczególne dobra królewskie: *Wersalu*, *Marly*, *St-Cloud*, *Meudon*, *St Germain-en-Laye*, *Rambouillet Compiègne*, *Fontainebleau*, *Pau* i inne, tak, iak zostały oznaczone prawem z dnia 1 czerwca 1791 roku, przez uchwały senatu z dnia 30 stycznia 1810; dnia 1 maia 1812 roku, dnia 14 kwietnia 1813; przez prawa z dnia 8 listopada 1814 roku, i dnia 15 stycznia 1825, i przez rozmaite inne ustawy, które wydane zostały względem nabywania drogą zamiany dóbr królewskich. Dobra ruchome obeymować będą dyamenty, perły, drogie kamienie, posągi, obrazy, gabinety, biblioteki i inne pomniki sztuk, znayduiące się w skarbcu i różnych pałacach i składach królewskich. Staną się własnością korony pomniki i przedmioty sztuk, które zostaną umieszczone w pałacach królewskich, bądź kosztem królewskim, bądź kosztem państwa.

Warunki własności prywatnych w dobrach korony. Dobra ruchome i nieruchome korony nie podlegaią alienacyi, a zatem nie będą mogły być, ani darowanemi, ani przedanemi, ani obciążonemi hypoteką. Jednakże zamiana pewnych dóbr, stanowiących uposażenie korony gdy nastąpi, będzie upoważniona przez prawo. Dobra korony nie będą nigdy obciążane długami królów poprzedników. Pensye przez nich pobierane ustaią po ich śmierci, iako też te, które były przeznaczone dla urzędników ich domu. Dobra królewskie zysk przynoszące, będą mogły być wypuszczanemi w arendę. Czas trwania kontraktu arendowanego nie powinien przechodzić czasu w kodexie cywilnym naznaczonego, ieżeli kontrakt emfiteutyczny nie był prawem upoważniony. Wyiąwszy przypadki wyżey zastrzeżone, własności korony podlegać będą wszystkim prawidłom w kodexie cywilnym zawartym. Sprawy, których mogą być one przedmiotem, będą wymierzone przeciwko administratorowi naznaczonemu przez Króla, i sądom ustanowionym na rozstrzyganie spraw przeciwko niemu wytoczonych. Dobra ruchome i nieruchome korony, maią być utrzymywane kosztem króla, oraz z summ i dochodow listy cywilney.

Dobra dziedziczne własne królewskie. Król zachowa przy sobie posiadanie dóbr, któremi rozrządzał wprzódy przed wstąpieniem swém na tron; dobra, które nabędzie iakimkolwiek prawnym sposobem w czasie swego panowania, do iego szczególnie należą, i stanowić będą własność iego dziedziczną prywatną. Król będzie mógł rozrządzać podług swoiey woli dobrami prywatnemi; będzie czynił testament zwyczayną formą, nie będąc zgoła obowiązanym do zachowania prawideł podziału kodexem cywilnym ustanowionych. Jeżeli umrze bez testamentu, maiątek iego prywatny podług prawa będzie należał do państwa. Wyiąwszy przypadek tu wspomniony, wszelka własność, należąca do prywatnego maiątku, podlegać będzie wszystkim prawom, któremi się rządzą inne własności. Nie będzie iuż więcey dóbr dziedzicznych nadzwyczaynych. A zatem, wszystkie dobra ruchome lub nieruchome, na woynie zdobyte, należeć będą do państwa, wyiąwszy iednakże przedmioty, które prawo przeznaczy dla korony.

O dobrach udzielnych należących do domu Orleańskiego. Dawnieysze dobra udzielne domu Orleańskiego, ustanowione w 1661, 1672, 1692 roku, iako też mały lasek Orleański, który początkowie do nich należał, zostawszy zwróconemi do państwa, zostaną następnie rozporządzone: dobra te udzielne stanowić będą uposażenie szczególne domniemanego dziedzica korony, gdy dóydzie iuż lat 18 wieku. Kiedy dziedzica płci męzkiey nie będzie, kiedy on nie ma ieszcze lat 18 wieku, albo gdy wstąpi na tron; dobra udzielne domu Orleańskiego przyłączone zostaną do uposażenia korony i nie będą od niey znowu oddzielone, tylko w przypadku wyżey wspomnianym. *Palais-Royal* będzie oddzielony od dóbr udzielnych domu Orleańskiego i przyłączony do uposażenia korony z całą częścią, należącą do nadania, z zachowaniem prawnego wynagrodzenia, iak to zastrzeżono iest w akcie stanowiącym wzmiankowane dobra udzielne. Część tego pałacu królewskiego, nienależąca do nadania, a będąca własnością J. K. W. Xiężney *Adelaidy Orleańskiey*, zostanie do niego przyłączoną drogą nabycia lub zamiany.

Lista cywilna. Król pobierać będzie ze skarbu publicznego, przez cały czas swego panowania, summę stałą, corocznie 18 milionów, poczynaiąc od dnia 1 stycznia 1831 roku. Będzie wypłacona za rok bieżący 1830, na wydatki nadzwyczayne Króla i iego domu summa 12 milionów, którey kredyt otworzony iest przez ninieysze prawo.

Uposażenie familii królewskiey. W razie śmierci Króla, wyznaczona będzie oprawa wdowie Królowey, pozostałey w życiu. Ta oprawa wdowie składać się będzie z rocznego dochodu i dożywocia prawem naznaczonego. Pałac *Elysée-Bourbon* zostanie przeznaczony na iey mieszkanie.

Wyposażenie młódszych synów królewskich, i xiężniczek córek iego zostanie późniey prawem ustanowione, stosownie do wieku, w którym zostawać będą Xiążęta i Xiężniczki i stosownie do ich potrzeb.

Obrachowanie dawnieyszey listy cywilney. Lista cywilna i roczna pensya, naznaczona Królowi Karolowi X, iako też Xiążętom z Jego familii, przez ustawę z dnia 15 stycznia 1825 roku, uznana iest za tracącą moc swoią od 1 sierpnia 1830 r., dnia, w którym tron ogłoszony został za wakuiący. Kredyt, otworzony na opłatę wspomnioney listy cywilney i pensyi, ustawą skarbową 8 lipca 1829, iest uznany za nieważny od dnia pomienionego. Przystąpią do obrachowania i kosztów państwa dla likwidacyi dawnieyszey listy cywilney. Rachunek stosowny do tego wkrótce będzie dostawiony. Maiątek *Chambord*, nabyty przez Króla *Karola X*, pod tytułem nadania dla Xięcia *Bordeaux*, zostanie przyłączony do maiątków państwa. Pozostaną własnością Króla Karola X dobra, które nabył na mocy prawa z dnia 5 grudnia 1814 r., a których prawo posiadania darował zmarłemu swemu synowi, Xięciu *Berry*. Będzie mógł połączyć prawo pobierania korzyści z samém właścicielstwem. Pensye z dawnieyszey listy cywilney będą przeyrzane, i te, które zasługiwać będą, aby były zachowane, zostaną umieszczone w budżecie państwa. Tymczasem, nim nastąpi przeyrzenie pensyi, będzie wypłacona trzymiesięczna pensya, pod tytułem pomocniczey, tym z pensyonowanych, których położenia wymagać tego będzie. (*J.d.S.P.*)

Prussy.

Berlin dnia 26 grudnia.

Minister wyznań oświecenia publicznego i spraw lekarskich, wyznaczył czterech lekarzy, którzy maią być wysłani do *Moskwy* i do we-

wnątrz Rossyi, w celu czynienia tam postrzeżeń nad cholerą morbus; tymi są PP. Doktorowie *Dann*, *Quinke*, *Barszczewicz* i *Albers*; ten ostatni mianowany iest naczelnikiem wyprawy. (*J.d.S.P.*)

Szwaycarya.

Lauzanna dnia 11 grudnia.

Okolnik dyrektoryalny z dnia 7 grudnia, który zwołuie seym nadzwyczayny na dzień 25, obeymuie przedmioty następuiące: 1) przywrócenie porządku i spokoyności wewnątrz, 2) utrzymanie związków przymierza, iako zasady całego bytu narodowego, 3) starania względem nadania ważności naszym interesom politycznym za granicą. (*J.d.S.P.*)

Sprawy Niderlandzkie.

Haga dnia 25 grudnia.

Król rozkazał podać do wiadomości publiczney, że będzie udzielone przebaczenie dezerterom z prowincyi Brabancyi półnoeney, którzy opuszczą swoie korpusy przed 10 dniem przyszłego stycznia.

— Obie izby stanów ieneralnych, po ukończeniu swoich zatrudnień zostały rozwiązane i zgromadzą się, iak słychać, znowu za kilka miesięcy.

— Rząd nie przestaie otrzymywać składek pieniężnych, iako też darow w potrzebach woiennych. Szwaycarowie osiedli w Niderlandach przysłali 1500 zł.

— Gazeta antwerpske ogłasza artykuł następujący: „Podług listu z *Flesyngi* dnia 17, admirał *Gobius* pozwolił nakoniec wyieżdżać do *Ostendy* okrętom cudzoziemskim, przeznaczonym do *Antwerpii* i do *Gandawy*; wiele statkow korzystało iuż z tego pozwolenia.

Bruxella dnia 24 grudnia.

Od kilku dni, P. *Parent* i cztery inne osoby zostały aresztowane, iako obwinione o spisek przeciwko rządowi. Byli iuż zapytywani przez sędziego śledczego.

— Okazuie się z rapportu P. *Goblet*, naczelnika komitetu woiennego, że woysko belgickie liczy teraz 33 batalionów piechoty liniowey i wiele batalionow strzelców, 900 ludzi iazdy, 20 rot artylleryi, z których 15 ieszcze się formuie, a 947 żandarmów. z których 704 iest konnych.

— Na skutek proiektu utworzenia senatu, roztrząsanego przez kongres, senatorowie powinni mieć lat 40 wieku i płacić 1000 zł. prostego podatku. Ponieważ będą wybieranymi przez tych samych wybierców, co i deputowani, okazuie się więc, iż nie będzie istotney różnicy między dwiema izbami.

— Summa 500,000 zł., została oddaną do rozporządzenia komissyi oświecenia, aby była użytą na potrzeby naukowe.

— Xiąże *Méan*, arcybiskup *Mechliński* pisał do kongressu list, w którym zachęca, aby zabezpieczono zupełną i całkowitą wolność wyznania religii katolickiey, iako też oświecenie, które tak ścisły i konieczny ma związek z religią, iż ta ostatnia nie może być wolną, ieżeli oświecenie takiém nie będzie; poleca też troskliwości kongressu pensye duchownych. (*J.d.S.P.*)

Królewstwo Neapolitańskie.

Neapol dnia 13 grudnia.

Ich K. M. Król i Królowa przybyli dnia 11 z *Portici* do tuteyszey stolicy; nazajutrz, P. Margrabia *Latour-Maubourg*, ambassador Francuzki, oraz P. hrabia *Lebzeltern*, poseł nadzwyczayny i minister pełnomocny Austryacki, złożyli Królowi swoie listy wierzytelne. (*J. d. S. P.*)

Państwo Kościelne.

Rzym dnia 16 grudnia.

Po przybyciu wielu kardynałów do Rzymu w ciągu dni ostatnich, i po ukończeniu dnia 13 nabożeństwa pogrzebowego, za duszę zmarłego papieża, wszyscy kardynałowie udali się, dnia 14 zrana, do Bazyliki, dla słuchania tam mszy, którą odprawiał kardynał *Pacca*, kanonik kollegium świętego i dla wezwania Wszechmocnego, aby rządził i oświecał ich w wyborze nowego Papieża. Pierwszy Sekretarz Apostolski, *Mai*, miał potém mowę o ważności wyboru, i o godzinie 3ciey popołudniu, obecni kardynałowie, w liczbie 35, odbyli uroczyste weyście do *conclave*. Kardynał *Ruffo-Seilla*, arcybiskup neapolitański, przybył dnia 15 do *Rzymu*, a nazaiutrz wszedł do *conclave*. (*J.d.S.P.*)

Hiszpania.

Madryt dnia 29 listopada.

Hrabia *Ofalia*, nasz ambassador w *Paryżu*, mianowany iest ministrem spraw wewnętrznych; mieysce iego zaiął P. *Zea Bermudez*, nasz minister w *Londynie*.

— Wszyscy Hiszpani, którzy dostali się w niewolą od czasu wtargnienia wychodzców, zostali rozstrzelanymi, ale Francuzi otrzymali ułaskawienie. (*J. d. S. P.*)

Portugalia.

Lizbona dnia 4 grudnia.

Don Miguel, w towarzystwie 300 osob ze swoiey świty, znayduie się od dwóch dni na polowaniu w *Pinheiro*, w prowincyi *Alenteio*. Kazał on zbudować w lesie *Queluz*, nowe więzienie dla urzędników stępla. Policya została wzmocnioną 300 ludźmi. (*J.d.S.P.*)

Wiadomości Literackie.

Znaiomy z wielu pism swoich, które zyskały powszechną wziętość w kraiu i za granicą, P. *Tadeusz Butharyn*, wydaie teraz nowy romans, pod tytułem: *Piotr Iwanowicz Wyżygin, moralno - historyczny romans XIXgo wieku.* Przedmiot iego wzięty iest z czasow nayścia Napoleona na Rossyą, i ma obeymować w sobie część *romansową*, *moralną* i *historyczną*. Znaydzie tam czytelnik sceny z prywatnego życia, karykatury, miłośną intrygę, i obok prywatnych zdarzeń, woienne oraz polityczne wypadki tamtoczesne; będą w nim opisane bitwy, uzbroienie się narodu, pożar Moskwy, obozy Rossyyski i Francuzki, duch narodowy, wieści między ludem w Moskwie i po wsiach, oraz rysy charakteru znakomitszych osob tey epoki i t. d. Romans ten składać się będzie ze czterech tomow: *Tom pierwszy*, zawierać będzie wypadki zaszłe przed woyną, *drugi* i *trzeci* w czasie woyny, *czwarty* po woynie; przytém dołączona będzie winieta i dwie ryciny.

Dzieło to wyydzie z druku w miesiącu lutym, albo pierwszych dni marca 1831 roku. Cena prenumeraty na wszystkie 4 tomy iest rubli ass. 15, a z przesłaniem r. ass. 17. Życzący prenumerować na nie, zechcą się zgłosić do xięgarza *Iwana Iwanowicza Zaikina* (który iest wydawcą tego dzieła), do iego xięgarni, znayduiących się: w domu Cesarskiey publiczney Biblioteki pod Nrem 18, i w domu P. Jenerał-Maiora *Bałabina* pod Nrem 28. (*z Ogł. szczeg.*)

Wolno drukować Policmeyster Chrząstowski. (8)

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 3.

Wilno dnia 7 stycznia v. s. 1831 roku.

Włoczęga.

1. Od Rządu Gubernialnego Litewsko-Wileńskiego ogłasza się: iż wzięty w tuteyszey Gubernii, Powiecie Wiłkomierskim, za nieokazanie na piśmie świadectwa, Hryhory syn Jakóba Zadrożenko, który fałszywie na examinie wyznawał, że jest zbiegły rekrut i że rodem z Gubernii Kamieniec-Podolskiey, Powiatu Haysyńskiego, wsi Michałowki Xięcia Czartoryskiego, od którego lat temu trzy bez żadnego na piśmie świadectwa oddaliwszy się, z niewiadomemi mu zwoszczykami, przybył do miasta Kijowa, zkąd na skarbowych strugach do fortecy Bobruyska, ztamtąd także na strugach do Mohilewa, a za przybyciem do Powiatu Wiłkomierskiego został zatrzymany pod straż, ale to jego wyznanie, co do urodzenia, nie zostało usprawiedliwione; przeto z wyroku Sądu Grodzkiego Wileńskiego, w dniu 23 przeszłego septembra zapadłego, i przez Zwierzchnika Gubernii potwierdzonego, na mocy punktu 10 Opinii Rady Państwa, w dniu 22 marca 1828 roku Naywyżey potwierdzoney, wskazany był na karę, za pośrednictwem sług niższych policyynych 20stu uderzeń pletniami, a na osnowie Imiennego Naywyższego Ukazu 23 februaryi 1823 roku, dla odesłania do Syberyi na zaludnienie. Gruntując się na Naywyżey potwierdzoney w dniu 16 oktobra 1829 roku Opinii Rady Państwa, przez którą w punkcie 3cim postanowiono: „Przestępców, osądzonych dla odesłania do Syberyi na zaludnienie, nie starszych nad lat 20, zdatnych do służby woyskowey, oddawać do półkow, wyłączając ukaranych ręką kata za wyrokami urzędów sądowych." Przez rezolucyą 10 oktobra 1830 roku nastałą, pomieniony Zadrożenko, jako mający od urodzenia lat 20, po uprzedniém zrewidowaniu w tuteyszym rekrutskim urzędzie, odesłany został do Dowódcy Garnizonnego batalionu P. Podpółkownika Żukowa 2go, dla przeznaczenia do służby woyskowey. O czém zechcą wiedzieć właściciel albo gromada, do kogo ten włoczęga może należeć. Przymioty jego: lat od urodzenia 20, wzrostu 2 arsz. 4 wiers., twarzy okrągłey, nosa karpatego, oczu błękitnych, włosów czarnych, nie żonaty, nie umiejący pisma. Januaryi 3 dnia 1831 roku.

Assesor Szulc.

(10) Sekretarz Jamont.

Uwiadomienie.

1 Na ulicy Dominikańskiey w domie XX. Pijarow od podworza po lewey stronie za wschodami pierwsze drzwi, robią się do sprzedania rozmaitego gatunku i kształtu maski, perkalowe, roboty zagraniczney, które nie tak, iak zwyczayne, z grubego i starego materyału złożone, twarzy nie cisną i nie psuią. Cena całey perkalowey maski złł. 2, a pół maski złł. 1 gr. 10. Pół maski zaś kamertuchowe damskie i męzkie z ciśniętemi gierlandami po złł. 2. Także robią się rozmaite biistafasowem zagranicznym na lalki dla dzieci, i całe ubranie lalki. Niemniey wyrabiaią się i przedaią za pomierną cenę rozmaite kwiaty, bukiety i gierlandy w naturalnych kolorach, także kwiaty, bukiety, gierlandy i kłosy złote, srebrne i metallowe podług gustu. Tudzież wyzłacaią się na fason zagraniczny rozmaite ramy.

(9) Krystyan Deryng.

Wolno drukować. Policmeyster Chrząstowski.

O skradzionych pistoletach.

1 W dniu 9 xbra ominionego 1830 roku ludziom poddanym JW. R. R. S. i Kawalera Pusłowskiego powracaiącym do maiątku z rozmaitemi skarbowemi rzeczami skradziono w karczmie Tatarce o dwie mile od Wilna parę pistoletow z napisem N. 1, 2 Lepage à Paris był rożek od prochu okrągławy z miedzi czerwonawo-szmelcowaney, stalowe od kul i oliwy narzędzia, odkrętka, młotek, dwie pałeczki do czyszczenia z drzewa cyndałowego i t. d. Co wszystko miało w szkatułce swoie mieysce do włożenia wyrobione, ktoby te pistolety odniósł lub wydał u kogoby się znaydowały, odbierze od zarządzaiącego domem JW. Pusłowskiego Freyenda w Wilnie pięćdziesiąt rubli assygnacyynych nadgrody. (12)

Wolno drukować. Policmeyster Chrząstowski.

Oświadczenie.

1. Roku 1830 decembra 22 dnia, niżey własnoręcznie piszący się Judel Izraelowicz Kosztelanic obywatel miasta Słonima, przed aktami i całą publicznością, czyni ninieysze oświadczenie, w rzeczy następney: iż ja Judel Izraelowicz, maiąc po zeszłym oycu moim Izraelu Leybowiczu połowę placu z zabudowaniem na onym karczmy zajezdney w mieście Słonimie, Rogową Kosztelanką nazwaney, idąc z rynku na ulicę Rozańską położona, lecz gdy takowa karczma w roku 1821 przypadkiem z innemi budowlami ogniem spłonęła, nabywszy tedy drugą połowę placu od zeszłego brata mego Szmuyły Kosztelańca i na tymże pustym placu zbudowawszy własnym moim kosztem w roku 1822 nową zajezdną karczmę, którą pod Nrem 237 będącą, chcąc dopiéro wieczyście sprzedać, zatém jeśliby ktokolwiek miał, czy to za obligami lub innemi jakiemi tranzaktami, tak do tey mojey karczmy, jako też do mnie samego pretensyą, zechce w przeciągu sześciu miesięcy od daty ninieyszey z prawnemi dowodami do Kancelaryi Sądu Ziemskiego Słonimskiego, pod nieważnością onych (jeśli te w czyjémkolwiek ręku znaydować się mogą) przybyć, na jakowy cel te oświadczenie do gazety Kuryera Littgo dla trzykrotnego opublikowania przesłać postanawiam.

Judel Izraelowicz Kosztelanic.

Roku 1830 miesiąca decembra 22 dnia, przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemskiemi Powiatu Słonimskiego stanąwszy obecnie Star. Judel Izraelowicz Kosztelanic obywatel Słonimski, takowe oświadczenie przez się uczynione, po podaney prośbie i zaszłey rezolucyi do akt podał, przyjąłem i że jest zgodne w aktach pod N. 312 świadczę.

Ignacy Nielubowicz Ziemski Pttu Słonim.

(11) (L. S.) Regent.

Sądy Exdywizorskie.

1 Sąd Podkomorsko-Exdywizorski w majętności Mušnikach JWW. Podbereskich w powiecie Wileńskim położony odbywaiący się od czasu ostatecznego ziazdu w dniu 25 miesiąca ǥbra, w upływie kilku niedziel niemogąc doczekać się stron którzy do takowego konkursu stosnią pretensye, w zamiarze nieuszczuplenia massy konkursowey przez naprózne tychże stron oczekiwanie po raz ostatni zawiadamia, że w dniu 20 miesiąca januarii blizko następuiącego 1831 roku całkowitą sprawę w namowę wziąść postanowił, a zatym niestawiący się pretensorowie przed tém czasem w niniejszym Sądzie z udowodnieniem swoich pretensyinych stosunków skutki ammissyi własney winie przyznać zechcą. Dnia 20 xbra 1830 roku w Mušnikach.

Jan Biegański Podkomorzy i Kawaler.
Jan Jankowski Prez. Ziem. Wil. i Kawaler.
Józef Hoppen Prez. Ziem. Wiłkom.
Regent Jan Jachimowicz. (7)

O cofnieniu plenipotencyi.

2. Na skutek rezolucyi Magistratu miasta Grodna, za podaną prośbą od kupcowey 3ciey gildy i obywatelki tegoż miasta Chai Jozefowey Rubinowiczowey nastałey dnia 8 miesiąca decembra roku idącego, podaje się do wiadomości, że wydane przez nią dwie plenipotencyi synom jey Abelowi i Mowszy Jozefowiczom Rubinowiczom, jedna w roku 1825 maja 29 i tegoż roku miesiąca junii 1go dnia w Magistracie Grodzieńskim jawiona, dozwalająca wchodzić w podrady i licytacye; a druga 1826 roku xbra 23 dnia, także tegoż czasu jawiona w tymże Magistracie, celem załatwienia interessów handlowych, unikczemniają się i kassują się; a zatém: że za temiż plenipotencyami, jak pomienieni Abel i Mowsza Rubinowiczowie nie mają już prawa i mocy nigdzie działania, tak o tém czyni się to ostrzeżenie. Dnia 8 xbra 1830 roku.

Józef Reutenberg Burmistrz.
(2) Regent Cyrnhof,

Obwieszczenie.

2. Kommissya Sądowa do dzieł i długów JW. Konstancyi z Xiążąt Lubomirskich Hrabiny Rzewuskiey Naywyższym MONARSZYM Rozkazem odrębnie ustanowiona, mając zawsze na celu rychłe tegoż Rozkazu wykonanie, oraz przyśpieszenie wierzycielom satysfakcyi, gdy po zdecydowaniu spraw wszystkich w regestrze likwidacyynym zapisanych i dopełnieniu likwidacyi tych długów wierzycielskich, które z samych literalnych dowodów ostatecznie rozpoznanemi bydź mogły, oraz po wskazaniu zjazdów w porządku likwidacyi takich długów, które na gruncie dośledzenia i rozrachunków wymagały, w stopniu ustanowienia massy majątku JW. Hrabiny Rzewuskiey do rozpoznania sprawy deportatowey o długi przez też JW. Hrabinę Rzewuskę z majątku męża i syna poszukiwane przeszło w stu kategoryach wprowadzoney przystąpiła. Pragnąc przeto do następnych swoich czynności mieć przedwcześne przygotowane dowody, przez rezolucyą dnia dzisieyszego 18 xbra wykreśloną, postanowiła nayprzód obowiązać Administratorów, izby inwentarze wszystkich dóbr wedle przepisanych do tego prawideł sporządzili i one przedstawili. A nadto: ponieważ Kommissya ma zamiar tak pierwszość praw i długów wierzycielskich, przez uformować się mającą tabellę, jako też szacunek dóbr na rozbiór przez JW. Hrabinę Rzewuskę oddanych w następnym 1831 roku ustanowić, przeto zawiadomić wierzycieli, iż jeśli oni tak w pierwszym, jako i drugim przedmiocie działań Kommissyi attentować, i do tego z swey strony dowody i żądania przynosić zechcą, tedy aby to do dnia 1go maja tegoż roku dopełnić starali się. W skutek czego nie tylko umocowawanym JW. Hrabiny Rzewuskiey i jey wierzycieli zwykłym porządkiem z Żurnału objawić, ale też i samych wierzycieli przez Redakcyą Kuryera Litewskiego, oraz pośrednictwo Guberńskich Rządów Wołyńskiego, Podolskiego i Kijowskiego, za uczynionem do tychże odniesieniem się uwiadomić. Działo się na Sessyi Sądowey dnia 18 grudnia 1830 roku.

Zastępujący Prezesa Kommissyi Wincenty Jezierski
Członek Kommissyi Adam Siedliski.
Członek Kommissyi Michał Jaworowski.
Sprawujący obowiązek Członka Kommissyi Ignacy Kołkowski.
Zastępca Członka Wincenty Szyrma.
Za Członka Kommissyi Józef Rutkowski.
(1) Sekretarz Kommissyi Tatarowski.

Sąd Exdywizorski.

2. Dekretem remissyynym Sądu Ziemskiego Wiłkomierskiego w dniu pierwszym idącego miesiąca ogłoszonym, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski naznaczony na usatysfakcyonowanie kredytorów Wincentego Sędziego Graniczn. Wiłkomierskiego, Jana Kapitana woysk Polskich braci Piotrowskich, z ich wszelkiego funduszu, a mianowicie majątku ziemnego, Smolciszki zwanego, w Powiecie Wiłkomierskim położonego, celem wykonania takowey czynności, w komplecie prawnym w dniu dzisieyszym do majętności konkursowi uległey zjechawszy, przedwstępne i właściwe postanowienie dokonał, oraz do rozbioru ostatecznego tey sprawy w mieście powiatowém Wiłkomier u dzień 18zy moa maja roku następnego zal ślił; przeto o tém wszystkiém interessow. ie strony uwiadamia. Roku 1830 miesiąca grudnia 20 dnia.

Stanisław Tadeusz Stomma Z. Wiłkom. Sędzia Exdywizor.
Józef Durasewicz Ziem. Wiłkom. Pisarz.
Piotr Sokołowski Grodzki Wiłkomierski Sędzia Exdywizor.
(3) Regent Iwanowski.

Pozew.

Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Samowładnącego Całą Rossyą, etc. etc. etc.

3. *UUrm Woyciechowi Pustowskiemu Rzeczywistemu Radcy Stanu i Kawalerowi orderów, powodem tylko aresztu, zaś Stefanowi Staroście Derkiń. Alexandrowi byłemu Podkomor. Powiatu Wołkowyskiego Olendzkim i dalszym, jakichkolwiek imion i nazwisk sukcessorom zeszłego Stefana Olendzkiego byłego Prezydenta Granicznego Pttu Szawelskiego*, pozew przed Sąd Ziem. *Pttu Słonim.* na kadencyą januar, lub po niey

następną, z powództwa Ur. Michała Garbowskiego, w referencyi do praw i dowodów czasu sprawy złożyć się mających, wynosi się o to: nieżyjący już dopiéro Stefan Olendzki Prezes Sądu Graniczn. Szawelskiego, na dokument obligacyyny 1826 roku dnia 12 lutego wydany, a 1828 8bra 8 dnia w Ziemstwie Słonim. aktykowany, ś. p. Mikołajowi Olszewskiemu rubli srébr. sztuk dwieście zawinił. Po tymże Olszewskim, sukcessya takowego obligu na brata jego Mikołaja Janowicza Olszewskiego przypadła, a ten żałtcemu Michałowi Garbowskiemu wspomniony oblig przewlewkował, na kilka odezwów do nieżyjącego już dopiéro Stefana Olendzkiego Prezydenta Szawelskiego, w celu zyskania summy czynionych, odebrał żałtcy uręczenia jak nayrychleyszey oney wypłaty. Śmierć Obligodawcy przecięła mu tę możność usatysfakcyonowania żałtcego. Lecz obżałtowany Stefan Olendzki Star. Derkiń. sukcessor zeszłego, z mocy testamentu, zgłosiwszy się do żałtcego: że długi swojego antecessora obowiązany będzie opłacać w rzędzie innych wierzycieli i żałtcego chęć zaspokoić, a to z summy zeszłego u obżałtgo Pusłowskiego będącey, na którą obżałtny Pusłowski wydał rewers obżałtmu Alexandrowi Olendzkiemu, jako będącemu w tę porę Plenipotentem Prezydenta Olendzkiego. Stało się: że żałtcy powrócił służący sobie oblig od zeszłego Olendzkiego, sukcessorowi jego obżałtmu Staroście Olendzkiemu, a zyskał od tego pismo ussygnujące z summy u obżałtgo Pusłowskiego będącey, opłacić żałtmu summy rubli srébr. 200 z pięcio-letniemi procentami. Lecz gdy za takowém pismem obżałtny Pusłowski nie mając zwróconego sobie rewersu, Alexandrowi Olendzkiemu danego, opłacić nie chciał, wówczas obżałtny Starosta Olendzki oświadczył sam zyskać takowy od Alexandra Olendzkiego rewers, i już w tę porą obżałtny Pusłowski żałtcemu należną summę z procentami obowiązany będzie opłacać. Gdy zaś do niniéyszey pory obżałtni Olendzcy zmównie znów z sobą idąc, ani drogą kombinacyi, ani processem sporu między sobą nie ukończyli, przez co żałtcy należney za obligiem zeszłego Prezydenta Olendzkiego satysfakcyi zyskać nie mogąc, pozywa obżałtnych do Sądu i następne zakłada prośby: z obżałtnym Pusłowskim o approbatę zakładającego się na summę zeszłego Stefana Olendzkiego Prezydenta Graniczn. Szawelskiego Obligodawcy aresztu. O nakaz złożenia natychmiast obżałtmu Staroście Olendzkiemu sub paenis obligu żałtmu służącego, a temuż bez zasolutowania oddanego, równie i dalszych papierów. O zobowiązanie sub paenis obżałtnego Alexandra Olendzkiego do złożenia rewersu na wypłatę summy zeszłemu Prezydentowi Olendzkiemu przez obżałtnego Pusłowskiego, do rąk jego, jako ówczasowego Plenipotenta wydanego; poczém o sądzenie dla żałtcego rubli srebr. 200 z wypadającymi procentami i expensami prawnymi, na regestrze wyświetlić się mającymi. O zobowiązanie sub paenis obżałtgo Pusłowskiego, iżby całkowitą summę dekretem wykazaną, z summy zeszłego Olendzkiego będącey u siebie, żałtcemu w terminie jak nayrychleyszym wypłacił. O decydowanie tego wszystkiego, co w sprawie dowiedzioném zostanie. Wolna tego pozwu poprawa.

Roku 1830 mca xbra 10 dnia Woźny świadczę, iż jedną kopiją pozwu zgodną z niniejszym autentykiem z instancyi W. Michała Garbowskiego przed Sąd Ziem. Pttu Słonim. na kadencyą Trzy-królską w roku 1831 sądzić się powinną JW. Alexandrowi Olendzkiemu Podkomor. Pttu Wołkowyskiego, oczywiście w majątku Moczulney w mieyscu jego mieszkania przy świadkach podałem. Wincenty Gumowski Woźny Pttu Słonim.

Roku 1830 miesiąca decembra 10 dnia przed aktami Grodzkiemi Powiatu Wołkowyskiego, stanąwszy osobiście Woźny Pttu Słonimskiego JP. Wincenty Gumowski, relacyą pozwu powyżey wyrażoną, z obowiązku swojego urzędowania zeznał, i na dowód w aktach podpisał się. Przyjąłem i że jest w xiędze aktowey pod Nrem 50 świadczę. Józef Andrzeykowicz Regent Grodzki Wołkowyski.

Roku 1830 miesiąca xbra 9 dnia Woźny niżey podpisany świadczę, iż dwie kopije pozwu zgodne z autentykiem, z instancyi W. Michała Garbowskiego przed Sąd Ziem. Słonim. na kadencyą Trzy-królską, jedną JW. Woyciechowi Pusłowskiemu R. Radcy Stanu i Kawalerowi orderów z aresztem na summę zeszłego Stefana Olendzkiego Prezyd. Gran. Szawel. w majątku Szydłowicach 2gą JW. Stefanowi Olendzkiemu Star. Derkiń. jako nie mającemu w tym Pcie osiadłości, do drzwi sądowych Słonim. i do Kuryera Littgo popodawałem przy świadkach.

Wincenty Gumowski W. P. S.

Roku 1830 mca xbra 15 dnia przed aktami Grodzkiemi Pttu Słonimskiego stanąwszy osobiście Woźny w górze podpisany, niniejszy pozew zeznał, świadczę.

(1,535) *Antoni Szurat Reg. Grodz. Słonim.*

Oświadczenie.

3. Reproces w imieniu Kalasantego Kamieńskiego Kapitana b. woysk Polskich, przeciwko WJP. Teressie z Kamieńskich Kiersnowskiey Łowczyney Nowogr. zanosi się z następnego powodu. W dodatku Kuryera Littgo pod Nrem 128 odczytawszy żałtcy rodzoney siostry swey W. Kiersnowskiey oświadczenie, przez jey syna W. Józefa Kiersnowskiego Porucznika woysk Polskich, w aktach Sądu Ziem. Wileń. dnia 15 8bra teraźnieyszego roku zapisane, a następnie do awizacyi publiczney podane, gdy się informuje, że W. Kiersnowska w niezmienney zostaje determinacyi, aby wola jey i żałtcego matki W. Barbary z Boguszów Kamieńskiey Podczaszyney Lidzkiey na ostatecznym własnoręcznym testamencie, przy świadectwie trzech dostoynych Obywateli, skreślona, nie była wyexekwowaną, chociaż z wyexekwowania teyże woli już W. Kiersnowska odziedziczyła majątek Swietlany, w Gubernii Wileńskiey w Zawileyskim Pcie położony, i chociaż dla W. Kiersnowskiey tymże testamentem trzecia część z pozostałego prawie ogólnego majątku, pomimo dalsze rodzeństwo jest zapewniona, ztąd przeto wnosić powinien, że determinacya obżałtney nie przewodniczy się troskliwością o to: aby całe rodzeństwo równym udziałem pozostałych po matce funduszów zostało opatrzone, lecz chyba że przez poszukujące się przez śledztwo, o których obżałtna w swém oświadczeniu wspomina w gotowiźnie pieniądze, po zeyściu matki zginione; stanowią obżałtney rekompęsa tey straty, i onaby poniosła, biorąc siódmą część z ogólnego matczynnego majątku, wtenczas, kiedy testamentem matki część trzecią ma zapewnio-

ną: do jakowego przekonania to żałłcemu przewodniczy, że w garderobie po zeyściu matki na lokatę cenniejszych ruchomości i gotowych pieniędzy przeznaczoney, a do czasu zebrania się całego rodzeństwa zamkniętey i ażeby do oney nikt nie miał wstępu obwarowaney, gdy ta poźniey pod obecnością wezwanego Medyatora przy całém rodzeństwie otworzoną została, znalazły się w oney sprzęty, które do depozytu obżałłney wraz po zeyściu matki poruczonemi zostawszy, na lokatę do wymienioney garderoby oddawane nie były, a zginęły pieniądze, które gdy się dotąd nie znalazły, z onych przeto żałłcy nie mając naymnieyszego udziału, chociaż trzecia część podług testamentu dobroczynney matki do jego należeć powinna, nie może zgodzić się, aby reszta funduszu ocalonego, mogła bydź inaczey, aniżeli matka skonkludowała na swém rozporządzeniu, i dla tego choć niechętnie, bo powołany przez awizacyą do usprawiedliwienia się, musi żałłcy przez ninieyszy reproces odpowiedzieć na bezpowodną skargę obżałłney. Nie podpada to żadney wątpliwości, że matka żałłcego pod życiem swojém z dóbr do jey władania przynależnych kompletuiąc fundusz, zostawiłaby ony w większey, aniżeli się okazało ilości, jeśliby z tegoż funduszu nie opatrywała potrzeb obżałłney i jey potomstwa, lecz że taka była wola matki. Szanuje więc oną żałłcy, ani narzeka na to, że obżałłna od momentu za mąż póyścia, tak pod życiem swego męża, jako też po jego zeyściu, ogólne na wszystkie potrzeby mając od matki dostarczenia, dostała nadto od niey aktorstwo majątku Swietlan, i ma zapewnioną trzecią część z ogółu ruchomości, oraz summy w gotowiźnie, i na obligach, bo tak rozdysponowała matka na swey ostateczney testamentowey dyspozycyi; równymże więc porządkiem jest pewnym żałłcy, że obżałłna choć niechętna przez właściwą koley obowiązaną zostanie szanować wolę matki, na testamencie jey objawioną, i będzie obowiązana szanować rozporządzenia teyże matki, pod jey życiem dokonane, podług których, że summa z Łomszyna nie zastawą, jak obżałłna w swém oświadczeniu wyraża, ale dekretami zapewnioną, ubyła, z rzędu funduszów do matki należnych, i również, że pod życiem matki summa na Juncewiczach zastawą oparta, zarazem z aktorstwem tego majątku dostała się dla siostry drugiey żałłcego W. Ludwiki z Kamieńskich Borowskiey, wspólnie z jey mężem, nienależnie przeto obżałłna załączyła do funduszów po matce pozostałych, te kapitały, których ona pod swém życiem przestała bydź właścicielką przez skutek formalnie zdziałanych tranzaktów: lecz że cokolwiek stanowiło fundusz matki, nie podlegnie zatracie, bo całe rodzeństwo, wraz po zeyściu matki, poruczając spory familiyne pod rozwiązanie obranemu Kompromissarskiemu Sądowi, a administracyą nad ogółem zlecając żałłcemu, wybrało jednoczasowie osob do śpisania pozostałości, te zaś udziałały inwentacyą z pokazaniem każdego szczegółu, oprócz tylko zaginionych w gotowiźnie pieniędzy. Cokolwiek przeto dostało się pod wiedzę żałłcego, jako właściciela i administratora, niepodlegnie zatracie, owszem postanowił żałłcy dołożyć usilności, aby zaginione przez nadzwyczayną koley pieniądze w gotowiźnie, nie pozostały bez takiego rozdziału, jaki jest naznaczony testamentem matki. Już po zgodzeniu się na Kompromis i po zawarciu na ony formalnego dokumentu, nie zdało się obżałłney zbliżyć między rodzeństwem rozwiązania wynikłych sporów; bo zapretendowała w Sądzie Głłnym Miń. 2go Departam. naznaczenia dzielczego Sądu z władzą rozwiązania tych sporów, jakie na Kompromis zostały opisane, co że oddalało rychłe ukończenie familiynego interessu, musiał przeto żałłcy szukać koleją prawem przepisaną ubezpieczenie funduszów sobie przeznaczonych, jakoż zajął w swoją posiadłość łącznie z siostrą Borowską majętność Stefanpol w Pcie Dzieśnień. położoną, ani przeczy równeyże possesyi obżałłney na majątku Swietlanach zaexekwowaney; gdy zaś szuka zabezpieczenia należney sobie schedy z summ na obligach będących, to obżałłną zastanawiać niepowinno, bo jako właściciel, i niemający udziału z pieniędzy zaginionych, ma prawo dbać o ocalenie reszty funduszu przez matkę zapisanego, a chociaż z okoliczności w napoczętém o zaginionej pieniądze śledztwie wykrytych, mógłby z funduszów testamentem matki rozporządzonych, szukać repetycyi za część tychże pieniędzy sobie należną, zostawuje to wszakże poźnieyszemu czasowi, aż nim dzieło ostatecznie ukończoném nie zostanie. Szanując zaś wolę matki, objawioną na jey testamencie, którego exekucya nakazaną została wyrokiem Miń. Głłnego Sądu 2go Depart. dnia 22 febr. teraźnieyszego roku zapadłym, to tylko uważać będzie za swóy fundusz, co jemu przeznaczyła matka, nie sięgając po resztę dla dalszego rodzeństwa rozdysponowaną. Jakowe postępowanie żałłcego, gdy nie mogło dać powodu obżałłney skarżyć żałłcego przed aktami, a bardziey też skargę awizować przez gazetę, usprawiedliwienie się więc swoje żałłcy na niniejszym reprocessie wyświeciwszy, podać one do awizacyi Kuryera Littgo zmuszony pozostanie tym celem, aby okazać przed publicznością, że ani na krzywdę swojey bezpowodney żalącey się siostry, ani na krzywdę czyją bądź kolwiek nie udziałał i nie działa, gdy szuka zabezpieczenia swojego funduszu, a którego rozporządzenia oświadczenie bezpowodne, obżałłną udziałać zawady zdolne nie będzie. Roku 1830 9bra 12 dnia.

J. Kalassanty Kamieński.

Roku 1830 miesiąca nowembra 14 dnia. Takowe oświadczenie w skutek zapadłey rezolucyi jest wpisane do protokułu potocznego Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu, w tém poświadcza się.

Sędzia Wincenty Doboszyński.

(1,534) Sekretarz Atanazy Reutt.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1831. d. 7 stycznia.

Cenzor *Leon Borowski.*